

**EU-puheenjohtajuuskauden asiantuntijakonferenssi 6-7.11.2006 Jyväskylässä,
Jyväskylän paviljonki, kansliapäällikkö Wallinin päätöspuhe 7.11.2006**

**Lifelong guidance policies and systems: Building the stepping stones
(Elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikka ja järjestelmät; polun askelmien rakentaminen)**

Arvoisat vieraat, hyvät konferenssin osanottajat,

Minulle on Suomen työministeriön edustajana suotu tilaisuus lausua näiden päivien päätössanat.

Olemme täällä jo saaneet kuulla, että työ elinikäisen ohjauksen kehittämiseksi jatkuu niin EU –tason prosesseina kuin osana jäsenvaltioitten oman koulutus- ja työvoimapolitiikan strategiaa. Se pitää sisällään muun muassa toimintapolitiikan, hyvät käytännöt ja palvelumallit. On arvokasta, että näin laajaa ja tavoitteellista yhteistyötä on saatu aikaiseksi yli maiden ja hallintojen rajojen.

Kiitos kaikille toimijoille, järjestäjille ja työn jatkajille aloitteellisuudesta, aktiivisuudesta, sisukkuudesta ja hyvästä yhteistyöstä. Konferenssi on selvästi vienyt elinikäisen oppimisen ja ohjauksen asiaa askeleen eteenpäin. Jatkossakin onnistuminen on meidän käsissämme.

Haluan lopuksi tuoda esille joitakin konferenssin teemaan läheisesti liittyviä näkökohtia suomalaisen yhteiskunnan ja työvoimapolitiikan työn arjesta. Olkoon case Suomi parhaimmillaan esimerkki toivotusta kehityssuunnasta.

Tilanne, joka seuraavan kymmenen vuoden aikana Suomen työmarkkinoilla vallitsee on monin tavoin yhteinen muun Euroopan kanssa. Aiempaa vähemmällä ja osin ikääntyneemmälläkin väellä pitäisi tehdä entistä osaamisintensiivisempiä töitä, entistä muutosherkemmällä työmarkkinoilla. Nopeutuneet ja volyymitään kasvaneet rakenteelliset muutokset osuvat samaan ajanjaksoon voimakkaan eläkkeelle lähdön kanssa. Tämä tuo huomattavia vaikeuksia työmarkkinoiden toimivuuteen.

Parempi puoli tilanteessa on se, että muutoksen myötä työvoiman keskimääräinen koulutustaso nousee vahvasti. Elinikäisen ohjauksen tarpeet ja mahdollisuudet lisääntyvät.

Suomen työministeriö luo parhaillaan yhdessä alaisensa organisaation kanssa uutta työpolitiikan ja työhallinnon strategiaa. Viime kesäkuussa valmistui työministeriön tulevaisuuskatsaus, joka sisältää uuden strategian työpolitiikkaosuuden. Samalla tulevaisuuskatsaus on eräänlainen avaus ja tarjous kevätkaudella 2007 laadittavalle uudelle hallitusohjelmalle hallituksen vaihtuessa eduskuntavaalien jälkeen.

Perushaasteet uudessa strategiassa ovat luonnollisesti samat kuin nykyisessä – työvoima ikääntyy ja globalisaatio jatkuu. Osaavan työvoiman saatavuus on turvattava, rakennetyöttömyyttä alennettava ja työelämää on kehitettävä. Mutta strategia sisältää myös uusia elementtejä. Uusi strategia tarkastelee myös työhallinnon keinoin toteutettavia tekemisiä, eli toimintapolitiikkaa hyvin konkreettisesti. Pää tavoitteet on kiteytetty kahteen kärkeen: työmarkkinoiden toimivuuden varmistaminen (työt ja tekijät kohtaavat; osaavan työvoiman varmistaminen) ja työn tuottavuuden nostamiseen (työssä syntyy tulosta). Nämä tavoitteet ovat edellytyksenä sellaiselle talouden kasvulle, joka on hyvinvointiyhteiskuntamme ylläpidon kannalta välttämätön.

Määrälliset tavoitteet vuoteen 2011 mennessä olisivat

- 100 000 työpaikkaa
- työllisyysaste ainakin 72 prosenttiin
- työttömyysaste alle 4,5 prosenttiin.

Tämä edellyttää

- vahvaa talouskasvua
- talouskasvun työllistävyttä
- työurien pidentymistä kahdella vuodella (ikäntyneet 1.5 v ja nuoret 0,5 v)
- työttömyyden puolittumista vuoden 2005 tasosta
- osaamisen kehittymistä (kaikille nuorille ammatillista osaamista, aikuisten ammatillisen koulutustason huomattava nostaminen)
- työperusteisen maahanmuuton lisäämistä
- tasapainoista alueellista kehitystä.

Tämän kaltaisten mitoitusten pohjalta määritellään strategian toimeenpanossa tarvittavat julkisen työvoimapolitiikan keinot ja niiden voimavarat. Selvä on jo nyt, että kunnianhimon tasoa työvoimapolitiikassa on selvästi lisättävä.

Strategian toimeenpanoa varten määritellään julkisen työvoimapolitiikan puitteissa keskeiset keinot. Tarkastelun kohteena ovat kaikki hallinnon palvelut, toimenpiteet ja ohjelmat – työnhakijapalveluista työnantajapalveluihin, ammatinvalinnanohjauksesta maahanmuuttajien kotouttamiseen, palkkatukeen perustuvasta työllistämisestä laajan palveluyhteistyön toteuttamiseksi vaikeasti työllistyvien auttamiseksi.

Uraohjauspalveluilla on tehtävänsä osana Suomen julkista työvoimapolitiikkaa. Työhallinnossa ja asiakkaittemme keskuudessa on oivallettu näiden palvelujen merkitys työvoimavarojen ja osaavan työvoiman kehittämiseksi ja varmistamiseksi. Ovatpa kollegat iskusanana todenneet että, ”ei ole elinikäistä oppimista ilman elinikäistä ohjausta”.

Suomen nykyiseen hallitusohjelmaan sisältyy laaja poikkihallinnollinen työllisyyden politiikkaohjelma, jonka puitteissa on uudistettu julkisen työvoimapolitiikan rakennetta, työttömien aktiiviohjelmia, koulutusohjelmia ja

työelämän laatua. Työllisyysohjelman hankkeisiin on sisältynyt myös oppilaitosten oppilaan- ja opinto-ohjauksen sekä työhallinnon ammatinvalinnanohjauksen ja näiden välisen yhteistyön tehostaminen. Tavoitteina on mm. ollut ns. nuorten yhteiskunta- ja koulutustakuun toteuttaminen. Nuorten työttömyys onkin vähentynyt nopeasti ja koulutukseen ohjaamisessa on edetty hyvään suuntaan.

Varsinainen ryhtiliike on Suomessa käynnistynyt aikuisväestön osaamisen lisäämiseksi ja tätä tavoitetta tukevien ohjauspalvelujen parantamiseksi. Tähän opetusministeriön ja työministeriön yhteiseen liikkeeseen kuuluu keskeisenä osana muutama kuukausi sitten julkaistu toimenpideohjelma ”Aikuisopiskelun tietopalvelujen, neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen”.

Toimenpideohjelman tavoitteina on mm.

- Henkilöressurssien lisääminen ohjaus- ja neuvontatyöhön
- Neuvonnan ja ohjauksen monikanavaisuuden lisääminen/ sähköinen-, puhelin- ja henkilökohtainen neuvonta oppilaitoksissa, työvoimapalvelussa ja työpaikoilla
- Verkkoneuvonnan (ja sähköisten palvelujen) kehittäminen
- Toimijoiden yhteistyön lisääminen valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla
- Yhteinen koulutusohjelma eri toimijoiden ohjausalan asiantuntijoille
- Kouluttajien ja työhallinnon virkailijoiden ohjauksellisen osaamisen lisääminen
- Työpaikkaohjaajien/ opastajien osaamisen parantaminen

Toimenpideohjelman keskeisten tavoitteiden toteuttamiseksi on tarkoitus hyödyntää tulevan ESR –kauden rahoitusmahdollisuuksia ja tilaisuutta tehdä innovatiivisia uudistuksia aikuisten uraohjauksessa. Hankevalmistelu on jo hyvää vauhtia työn alla.

Yritysten toimiminen kansainvälisillä markkinoilla edellyttää parempaa tehokkuutta ja joustojen osaamista. Kilpailussa pärjätään vain nostamalla tuottavuutta. Samalla, kun edellytetään, että työntekijöiden on opittava entistä enemmän uusia asioita, vaatimukset työyhteisöjen toimintatapojen kehittämiseksi kasvavat. Kestävän tuottavan kasvun lisääminen vaatii halukkuutta osaamisen ylläpitämiseen ja jaksamista työelämässä pysymiseksi entistä pidempään. Ohjausosaamisen kehittämiseen tulee liittää osaksi työorganisaatioiden strategista suunnittelua.

Julkisen työvoimapalvelun keinovalikoimassa ovat elinikäisen oppimisen rakenteitten vahvistaminen ja uraohjauspalvelujen kehittäminen tärkeitä elementtejä. Elinikäinen oppiminen ja ohjaus sekä palveluyhteistyö yli hallintorajojen niiden toteuttamisessa on tänä päivänä selvästi osa sekä työpoliittikan että koulutuspolitiikan strategiaa.

Näillä sanoilla päätän konferenssin ja toivotan konferenssin ja Suomen tässä vaiheessa jättäville hyvää kotimatkaa – sekä kaikille menestystä työhönne jatkamisessa.